

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
ในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*
Leadership of School Administrators in Academic Administration
be under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 1
in Doi Saket District, Chiang Mai Province

พูนศักดิ์ ไชยคำจันทร์**

ดร. พัชรวิพรรณ กิจมี***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 169 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากครูผู้สอนที่รับผิดชอบที่งานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่โดยรวม มีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ภาวะผู้นำแบบบงการ ส่วนภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการนิเทศการสอน พบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำ การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

* เขียนจากวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

** นักศึกษาลำดับชั้นศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

E-mail: poonsak_nui@hotmail.com, poonsaknui@gmail.com

*** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (อาจารย์ที่ปรึกษา)

Abstract

This research aimed to investigate the leadership of school administrators in the academic administration of the schools in Doi Saket District, Chiang Mai Province. The sample used in this study were 169 school teachers in Doi Saket District, Chiang Mai Province in the academic year 2014 and got data collection from the questionnaires. The data were analyzed through frequency, percentage and standard deviation and collected by the unstructured interviews from 3 commissioned academic teachers through a content analysis. The findings were as follows:

According to the leadership of school administrators in the academic administration of the schools in Doi Saket District, Chiang Mai Province, it was found that supportive leadership and participative leadership showed the highest mean. The following was directive leadership whereas achievement-oriented leadership indicated the lowest mean. When considering each aspect, the details were as follows. The curriculum development showed that directive leadership presented the highest mean whereas supportive leadership indicated the lowest mean. The learning and teaching management revealed that supportive leadership and participative leadership had the highest mean while achievement-oriented leadership showed the lowest mean. The supervision indicated that directive leadership had the highest mean as achievement-oriented leadership showed the lowest mean. In addition, the quality education development revealed that supportive leadership indicated the highest mean whereas achievement-oriented leadership showed the lowest mean.

Keywords

Leadership, Academic Administration, School Administrators

บทนำ

งานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการศึกษาซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจ และให้ความสำคัญ เรื่อง การวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, 9) ในการจัดการศึกษาทุกระดับ งานด้านวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและดำเนินไปเพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางวิชาการหรือการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องใช้หลักการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการจัดการหรือการบริหารงานวิชาการมักนิยมกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ทำหน้าที่ทางงานวิชาการอย่างเต็มที่เพื่อให้มีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) อันเป็นผลให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ทำให้โรงเรียนก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง (วิภาดา ธาธาศรีสุทธิ, 2550, 1) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ และเตรียมพร้อม

ในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สื่อ ตลอดจนอาคาร ห้องเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมาย (อำภา บุญช่วย, 2537, 1)

การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ ตัวของผู้บริหารเองจะต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงาน ซึ่งทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมายแห่งความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ (Path-Goal Theory of Leadership Effectiveness) ถูกกำหนดขึ้นบนพื้นฐานแนวความคิดของทฤษฎีที่คาดหวัง (Expectancy Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีการจูงใจอีกทฤษฎีหนึ่งที่เน้นความสำคัญที่เป็นผลกระทบของผู้นำต่อเป้าหมายของผู้ใต้บังคับบัญชาและวิถีทางสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้นำใช้อิทธิพลเหนือความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายการให้รางวัลมีส่วนสัมพันธ์เข้ากับการบรรลุเป้าหมาย และให้ความสำคัญที่เป้าหมาย การพัฒนาความทันสมัยของทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมาย เชื่อว่าเป็นผลงานของ House and Evans ซึ่งทฤษฎีวิถีทาง - เป้าหมายพยายามจะอธิบายผลกระทบของพฤติกรรมผู้นำต่อการจูงใจ ความพอใจหลังความพยายาม และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะที่ประมาณขึ้นมา โดยปัจจัยทางสถานการณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชาและสภาพแวดล้อมของงานมีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำอยู่ 4 แบบที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำแบบบงการ (Directive Leadership) ผู้นำแบบนี้จะใช้พฤติกรรมของตนแสดงให้เห็นว่าเขาคาดหวังอะไรจากสมาชิกโดยให้แนวทางหรือแนะแนวว่าควรจะทำอะไร ทำอย่างไร และขอร้องให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่กำหนดไว้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมแบบความเป็นมิตรกับสมาชิกและเห็นอกเห็นใจในความเป็นอยู่ จึงทำให้บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรเกิดขึ้นในกลุ่มทำงาน 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมในการให้คำปรึกษาร่วมกับสมาชิกและนำเสนอแนวคิดของกลุ่มมาพิจารณา ก่อนการตัดสินใจ และ 4) ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ (Achievement - Oriented Leadership) เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมมุ่งเป้าหมาย แสวงหาแนวทางปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นเน้นความเป็นเลิศและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของตนเองสูง โดยสมาชิกก็จะปฏิบัติงานไปสู่มาตรฐานอันสูงด้วย (บุญช่วย ศิริเกษ, 2540, 227-232)

โรงเรียนในเขตอำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ชัดเจน อีกทั้งยังขาดการนิเทศการสอน และการส่งเสริมการวิจัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 กลุ่มงานวิชาการ, 2557, 2) การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาทพบปัญหาการบริหารหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรหรือการสร้างหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ทั้งนี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ (อรัญญา นุ่มหอม, 2549, 113-114) และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลกโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เกินระดับปานกลางมาเพียงเล็กน้อย (นวกัทร อุทัยรัตน์, 2552, 98) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับแจกแบบสอบถาม

ประชากร คือ ครูผู้สอนของสถานศึกษาในเขตอำเภอ ดอยสะเก็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 308 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบตาราง Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 43-44) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 3 คน ใช้วิธีจับฉลาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอ ดอยสะเก็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 แบบ ตามแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำวิถีทาง – เป้าหมาย (Path – Goal Theory of Leadership) ของ House and Evans (อ้างถึงใน บุญช่วย ศิริเกษ, 2540, 227-232) ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบบงการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ 2) การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, 17) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยทั้งหมดได้ยืนยันว่าเครื่องมือฉบับดังกล่าวมีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียน บ้านหนองโค้ง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.825

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ของ เกียรติสุดา ศรีสุข (2549, 129) โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ประเด็น ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการโดยรวม 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการสอน และ 5) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา

สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำประเด็นคำถามไปทดลองสัมภาษณ์กับครูผู้สอน จำนวน 2 คน ที่โรงเรียนบ้านหนองโค้ง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในด้านการใช้ภาษาและรูปแบบคำถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของ บุญมี พันธุ์ไทย (2545, 157 - 158) ไว้ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนทั้งหมด 144 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 70.14 มีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 84.72 และมีระยะเวลาทำงานในสถานศึกษามากกว่า 15 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 1

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองสะแก จังหวัดเชียงใหม่โดยภาพรวม

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ภาวะผู้นำแบบบงการ				
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.07	0.80	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.96	0.77	มาก
3	ด้านการนิเทศการสอน	3.88	0.75	มาก
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.79	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม		3.93	0.77	มาก
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน				
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.92	0.74	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.01	0.79	มาก
3	ด้านการนิเทศการสอน	3.87	0.81	มาก
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.01	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม		3.95	0.78	มาก
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.00	0.72	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.01	0.77	มาก
3	ด้านการนิเทศการสอน	3.86	0.79	มาก
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.93	0.81	มาก
เฉลี่ยรวม		3.95	0.77	มาก
ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ				
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.96	0.79	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.92	0.72	มาก
3	ด้านการนิเทศการสอน	3.75	0.82	มาก
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.90	0.85	มาก
เฉลี่ยรวม		3.88	0.80	มาก

n = 144

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองสะแก จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมพบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาภาวะผู้นำแบบบงการ ส่วนภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2

ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอคลองสะแกเค็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร				
ภาวะผู้นำแบบบังการ				
1	จัดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.85	มาก
2	กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตร	3.97	0.83	มาก
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน				
3	ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร	4.06	0.86	มาก
4	จัดประชุมสัมมนาเรื่องการใช้หลักสูตรให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ	3.80	0.73	มาก
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
5	เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.64	มาก
6	ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร	3.79	0.65	มาก
ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ				
7	จัดทำหลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน	4.14	0.86	มาก
8	แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรกับครูในกลุ่มโรงเรียน	3.67	0.81	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน				
ภาวะผู้นำแบบบังการ				
1	กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.09	0.83	มาก
2	กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครูผู้สอน	3.86	0.75	มาก
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน				
3	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.06	0.79	มาก
4	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.36	0.83	ปานกลาง
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
5	มีการจัดตารางสอนทั้งโรงเรียน	4.30	0.74	มาก
6	เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.81	0.83	มาก
ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ				
7	นำผลการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.03	0.80	มาก
8	จัดหาสื่อประกอบการสอนมาให้ครูผู้สอน	3.71	0.72	มาก
ด้านการนิเทศการสอน				
ภาวะผู้นำแบบบังการ				
1	แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการสอน	4.03	0.75	มาก
2	วางแผนการนิเทศการสอน	3.70	0.75	มาก

ตารางที่ 2

ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน				
3	ส่งเสริมการจัดการนิเทศการสอนในสถานศึกษา	4.15	0.82	มาก
4	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน การนิเทศการสอนให้ครูผู้สอน	3.72	0.77	มาก
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
5	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศการสอน	3.96	0.75	มาก
6	ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดตาราง การนิเทศการสอน	3.67	0.81	มาก
ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ				
7	ดำเนินการการนิเทศการสอน	3.83	0.77	มาก
8	พัฒนา แก่ไข ปรับปรุงกระบวนการนิเทศการสอน	3.58	0.72	มาก
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
ภาวะผู้นำแบบบงการ				
1	จัดครูผู้สอนเข้าอบรมการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.05	0.78	มาก
2	กำหนดหัวข้อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอน	3.45	0.73	มาก
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน				
3	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน	4.13	0.74	มาก
4	ให้ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสำรวจ การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.89	0.78	มาก
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
5	เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน เลือกปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความสนใจหรือความถนัดได้อย่างกว้างขวาง	4.10	0.76	มาก
6	สนับสนุนให้ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นครูพี่เลี้ยงในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.86	0.86	มาก
ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ				
7	พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.01	0.84	มาก
8	ติดตาม ให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.69	0.92	มาก

n = 144

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดตารางสอนทั้งโรงเรียนรองลงมา คือ การจัดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา และพบว่า การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 3

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
- ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานวิชาการไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง - ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรกับครูในกลุ่มโรงเรียนน้อย	- จัดครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น - จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับครูในกลุ่มโรงเรียนบ่อยขึ้น โดยมีการจัดทำตารางการประชุมสัมมนา
ด้านการจัดการเรียนการสอน	
- มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระน้อย	- จัดแนวทาง/กลวิธีที่ทำให้ครูผู้สอนอยากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระมากขึ้น
ด้านการนิเทศการสอน	
- ขาดการวางแผนการนิเทศการสอน - ดำเนินการนิเทศการสอนไม่ต่อเนื่อง	- จัดกระบวนการนิเทศการสอนให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบแล้วนำผลการนิเทศมาพัฒนา แก้ไขปรับปรุงกระบวนการนิเทศการสอนใหม่ - กำหนดตารางการนิเทศการสอนขึ้น เพื่อกระตุ้นให้มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
- ขาดการนิเทศติดตามในการวิจัยในชั้นเรียน	- กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยและกำหนดตารางการนิเทศเพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนได้มีความกระตือรือร้นในการทำวิจัยอยู่ตลอดเวลา

2.2 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกับในทุกประเด็นของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับนโยบายการบริหารงานวิชาการจากเขตพื้นที่การศึกษามาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการอย่างไม่เต็มที่ เพราะมีปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ผู้บริหารไม่มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป และจัดหางบประมาณภายนอกมาสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้วย

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรกับครูในกลุ่มโรงเรียนซึ่งอยู่ในภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับนโยบายการบริหารงานวิชาการมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยยึดกรอบของหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักและบูรณาการหลักสูตรของท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษา แต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง และไม่มีการรวมกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีภาระงานด้านการสอนมากและต้องรับผิดชอบภาระงานของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรไม่ทั่วถึง จึงเลือกปฏิบัติเฉพาะในสิ่งที่จำเป็น รวมไปถึงสถานศึกษาขาดการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง (เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอ ดอยสะเก็ด, 2557, 45) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของสงัด อุทรานันท์ (2529, 182) ที่กล่าวว่า หลักสูตรจะสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ และมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมถึงการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร สอดคล้องกับอรัญญา นุ่มหอม (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การปรับปรุงหลักสูตรหรือการสร้างหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับผู้บริหาร โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และสอดคล้องกับ ภูไท สุวรรณเพชร (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารหลักสูตร ควรมีการจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรให้กับครู

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2556, 12) แต่อาจขาดการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้รับทราบกันอย่างทั่วถึงซึ่งไม่สอดคล้องกับ วาริรัตน์ ทองหมู่ (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ และสอดคล้องกับ แสงจันทร์ แสงกล้า (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พัฒนา แก๊ซ ปรับปรุงกระบวนการนิเทศการสอน ซึ่งอยู่ในภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการนิเทศการสอน ตามกรอบงานของหน่วยงานต้นสังกัด แต่ขาดการวางแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้นิเทศ ยังมีความเกรงใจผู้รับการนิเทศในด้านวิวุฒิและด้านคุณวุฒิ จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่แท้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีภารกิจมากจึงได้มอบหมายการดำเนินการนิเทศการสอนให้กับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งทำให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการขาดความมั่นใจในการนิเทศตนเอง รวมทั้งมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการดำเนินการ รวมไปถึงขาดการวางแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูภายในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2557, 17) สอดคล้องกับ วิชัย จันทพรหม (2549) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขาดการวางแผนการนิเทศที่ดี บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ในการนิเทศการศึกษา โรงเรียน โรงเรียนขาดการนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ในการนิเทศการศึกษา และโรงเรียนขาดการสร้างเครือข่าย นิเทศการศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือกับเขตพื้นที่การศึกษา และยังสอดคล้องกับ ภูไท สุวรรณเพชร (2550) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการนิเทศ ความพร้อมของผู้นิเทศและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเตรียมการนิเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับ พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย) (2555) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากร ไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการสอน นิเทศไปแล้วไม่นำไปใช้จริง

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือกำหนดหัวข้อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอน ซึ่งอยู่ในภาวะผู้นำแบบ บังการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยเป็นรายบุคคลโดยเปิดโอกาสให้ ครูผู้สอนกำหนดหัวข้อการวิจัยได้เองตามปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดหัวข้อการวิจัยเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ได้พบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษาเพียงแต่ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 5)

สรุป

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการแบบสนับสนุนและ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับนโยบายการบริหาร งานวิชาการจากเขตพื้นที่การศึกษามาปรับปรุงพัฒนานหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายด้านผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียน แต่ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการอย่างไม่เต็มที่ เพราะมีปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่นงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ผู้บริหารไม่มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ คือผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหางบประมาณจากหน่วยงานนอกสังกัดมาสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ และควรมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2549). **ระเบียบวิธีวิจัย**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์คลองช้าง.
- เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอดอยสะเก็ด. (2557). **รายงานแผนการปฏิบัติงานเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอดอยสะเก็ด ประจำปีการศึกษา 2557**. [เอกสารประกอบการประชุม].
- เชียงใหม่: เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอดอยสะเก็ด.
- นวกัทร อุทัยรัตน์. (2552). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก**. ค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย ศิริเกษ. (2540). **พฤติกรรมองค์การในการบริหารการศึกษา**. เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). **ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระสรชัย ชยธมฺโม (นิลเจียรนัย). (2555). **การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภาดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). **การจัดและการบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูไท สุวรรณเพชร. (2550). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาริรัตน์ ทองหมู่. (2554). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเลย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิชัย จันทพร. (2549). **การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สงัด อุทรานนท์. (2529). **นิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- แสงจันทร์ แสงกล้า. (2556). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2556). **รายงานการนิเทศภายใน**. เชียงใหม่: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.

_____. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2557). **รายงานการนิเทศภายใน**. เชียงใหม่: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.

_____. กลุ่มงานวิชาการ. (2557). **รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประจำปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1**. [เอกสารประกอบการประชุม]. เชียงใหม่: กลุ่มงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.

อรัญญา นุ่มหอม. (2549). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.